

الْحَمْدُ لِلَّهِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ

- سرشناسه:
عصاری، محمودرضا، ۱۳۴۴ -
- عنوان و نام پدیدآور:
مفاهیم علم نحو ۲/ محمودرضا عصاری.
- وضعیت ویراست:
ویراست ۴۲.
- مشخصات نشر:
قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۵.
- مشخصات ظاهری:
۲۰۰ ص.
- شابک:
ج ۲: ۲-۴۶۹-۰۶۹-۶۰۰-۴۲۹-۶۰۰-۹۷۸؛ دوره: ۸-۰۷۰-۴۲۹-۶۰۰-۹۷۸
- وضعیت فهرست نویسی:
فینیا
- یادداشت:
کتاب حاضر قبلا به صورت مجزا توسط انتشارات جامعه المصطفی العالمية در سال ۱۳۸۸ منتشر شده است.
- یادداشت:
چاپ دوم.
- موضوع:
زبان عربی -- نحو
- شناسه افزوده:
جامعه المصطفی ﷺ العالمية.
- شناسه افزوده:
مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
- شناسه افزوده:
Almustafa International University
Translation and Publication center
- رده بندی کنگره:
PJ۶۱۵۱/ع۵۶م۷ ۱۳۹۵
- رده بندی دیویی:
۴۹۲/۷۵
- شماره کتابشناسی ملی:
۴۳۶۰۰۲۵

مفاهيم علم نحو (٢)

محمود رضا عصارى

مركز بين المللى
ترجمة و نشر المصطفى ﷺ

مفاهیم علم نحو (۲)

نویسنده: محمودرضا عصارى

چاپ دوم (ویراست جدید): ۱۳۹۵ ش / ۱۴۳۷ ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: زلال کوثر ● قیمت: ۱۷۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۱۰۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

- ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸
تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵-۹ دورنگار: داخلی ۱۰۵-۳۷۸۳۹۳۰۹ +۹۸
- ایران، قم، بلوار محمدمین، سه‌راه سالاریه. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶
- ایران، قم، ساختمان ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۰۸. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۴۲۴۰۲

pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

https://telegram.me/pub_almostafa

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی

- مدیر انتشارات: مرتضی محمدعلی نژاد شانی
- مدیر تولید: جعفر قاسمی‌ابهری
- ناظر فنی: محمدباقر شکری

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت افراد متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شوند.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد.

در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند.

«**جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية**» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

«**مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ**» با قدردانی و سپاس از فاضل ارجمند جناب آقای محمودرضا عساری مؤلف کتاب **مفاهیم علم نحو (۲)** و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

مقدمه پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾

قرآن، به قلم و آنچه از آن تراوش نماید، سوگند یاد کرده و علم را به ذات خود شرافتمند و فخیم دانسته و از باب تا محراب، کائنات را سراسر، میدان حضور علم و عالم و معلوم خوانده است. از این رو حقیقت‌مداری اصیل‌ترین و زیباترین راز هستی و حقیقت‌طلبی، ماندگارترین و برترین گرایش آدمی است. داستان پر رمز و راز حقیقت‌جویی بشر، سرشار از تکاپوی مجاهدان و عالمانی است که در مصاف بین حق و باطل، سربلندی و شرافت ذاتی حق را نمایان ساخته‌اند.

علم برخاسته از سیرت پاک و عقل سلیم، در پرتو انوار آسمانی وحی، هم کمال انسانی، عظمت روحی و تعالی معنوی به انسان بخشیده، فکر، اندیشه و خیال او را به پرواز درمی‌آورد و هم سعادت جامعه را تأمین کرده و سطح آن را به جامعه‌ای نمونه و پیشرو ارتقا می‌بخشد.

انقلاب سراسر نور اسلامی ایران اعتلای کلمة الله و برپایی تمدن جهانی اسلام را فراروی بشر قرار داده و فروپاشی و افول تمدن‌های پوشالی مادی را

نوید داده است و با اندیشه فقهاتی در اداره حکومت و نظریه مترقی «ولایت فقیه»، طرازی از مسئولیت‌ها و مأموریت‌های حوزه‌های علمیه و روحانیت را عرضه کرد که امید و نشاط را برای تمام آزادی‌خواهان و حق‌طلبان سراسر جهان به ارمغان آورده است. در این راستا، رهبر فرزانه انقلاب (مدظله)، بر حرکت فراگیر و بسیج همه توانمندی‌ها و اراده‌ها جهت تحقق جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم و تحول در علوم انسانی و نیز یافتن راه‌های میان‌بر و دانش‌افزا تأکید ورزیده‌اند.

جامعه المصطفی ص العالمیه، نمادی درخشان از این رسالت جهانی و همت بین‌المللی انقلاب اسلامی است که بار مسئولیت تربیت مجتهدان، عالمان، محققان، متخصصان، مدرسان، مبلغان، مترجمان، مربیان و مدیران پارسا، متعهد و زمان‌شناس را بر دوش داشته و با تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی و قرآنی و گسترش مبانی و معارف اسلامی، به نشر و ترویج اسلام ناب محمدی ص و معارف بلند و تابناک مکتب اهل بیت علیهم‌السلام همت می‌گمارد.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ص نیز که مهم‌ترین و گسترده‌ترین مجموعه پژوهشی المصطفی ص است، بومی‌سازی و بازتولید اندیشه دینی معاصر متناسب با نیازها و اقتضائات عرصه بین‌الملل، تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی، گشودن افق‌های نوین فکری و معرفتی در دنیای معاصر، پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات فکری و معرفتی مخاطبان و تأمین و تدوین متون و منابع درسی و کمک‌درسی، به‌ویژه با رویکرد اسلامی‌سازی علوم و پشتیبانی علمی از فعالیت‌های سازمانی المصطفی ص را از جمله مأموریت‌ها و رسالت‌های خود می‌داند.

اثر علمی پیش روی نیز که به همت مؤلف محترم جناب آقای محمودرضا عصار، برای دوره کاردانی رشته عمومی به عنوان متن آموزشی تهیه و تدوین

شده است، در چارچوب اهداف جامعه المصطفی ﷺ، مبتنی بر نیازهای بین‌المللی صورت پذیرفته و در اختیار خوانندگان محترم قرار گرفته است. در پایان ضمن ارج نهادن به تلاش‌های خالصانه مؤلف محترم، از دست‌اندرکاران محترم آماده‌سازی و انتشار این اثر ارزشمند، به‌ویژه همکاران محترم انتشارات المصطفی ﷺ و همه عزیزانی که در تدوین و نشر آن نقش داشته‌اند، قدردانی و سپاس به عمل می‌آید.

با احترام

دفتر تدوین متون درسی

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

فهرست

مقدمه	٢٣
كليات	٢٥
١. شأن هذا العلم	٢٧
غايته	٢٧
تحليل	٢٧
پژوهش	٢٨
تمرين	٢٨
٢. الكلام و الجملة	٢٩
پژوهش	٣٠
تمرين	٣٠
٣. أقسام الجملة: خبرية و انشائية	٣١
تحليل	٣١
پژوهش	٣٢
تمرين	٣٢
٤. إنقسام للاسم: الاسم معرفة و نكرة (١)	٣٣
پژوهش	٣٣
تمرين	٣٤

٥. الاسم معرفة و نكرة (٢)..... ٣٥
- المعروف بأل التعريف ٣٥
- پژوهش ٣٥
- تمرین ٣٦
٦. الاسم معرفة و نكرة (٣)..... ٣٧
- الأسماء الموصولة ٣٧
- تحليل ٣٧
- تمرین ٣٨
٧. الإسم معرفة و نكرة (٤)..... ٣٩
- العلم و المضاف لمعرفة ٣٩
- تحليل ٣٩
- تمرین ٤٠
٨. الإعراب و البناء..... ٤١
- الإعراب التقديرى ٤١
- مواضع الإعراب التقديرى ٤٢
- تحليل ٤٢
- تمرین ٤٣
٩. علامات الإعراب: اصلية و فرعية..... ٤٥
- پژوهش ٤٦
- تمرین ٤٦
١٠. باب ما لا ينصرف (١)..... ٤٧
- پژوهش ٤٨
- تمرین ٤٨
١١. باب ما لا ينصرف (٢)..... ٤٩
- پژوهش ٥٠
- تمرین ٥٠

۵۱	..... ۱۲. الأسماء الستة
۵۲	..... تمرین
۵۳	..... ۱۳. اعراب الفعل (۱)
۵۳	..... أن النَّاصِبَةُ المَصْدَرِيَّةُ
۵۴	..... تحليل
۵۴	..... پژوهش
۵۴	..... تمرین
۵۷	..... ۱۴. إعراب الفعل (۲)
۵۷	..... الأدوات الشرطية الجازمة
۵۸	..... تحليل
۵۸	..... پژوهش
۵۹	..... تمرین
۶۱	..... ۱۵. إعراب الفعل (۳)
۶۱	..... مواضع إقتران الجواب بالفاء
۶۲	..... تمرین
۶۳	..... اركان
۶۳	..... چكیده مباحث اركان
۶۵	..... ۱۶. اعراب الفاعل
۶۶	..... رتبة الفاعل
۶۶	..... أنواع العامل
۶۶	..... پژوهش
۶۶	..... تمرین
۶۷	..... ۱۷. الأشياء التي تنوب عن الفاعل
۶۷	..... پژوهش
۶۸	..... تمرین
۶۹	..... ۱۸. الجملة الاسميّة
۶۹	..... أقسام الخبر و أحكامها

- ٧٠ ..... تحليل
- ٧٠ ..... پژوهش
- ٧٠ ..... تمرين
- ٧٣ ..... ١٩. مسوغات الابتداء بالنكرة
- ٧٣ ..... و من مسوغاته
- ٧٤ ..... پژوهش
- ٧٤ ..... تمرين
- ٧٥ ..... ٢٠. أحكام المبتدء والخبر
- ٧٥ ..... مرتبة المبتدء والخبر
- ٧٥ ..... تحليل
- ٧٦ ..... پژوهش
- ٧٦ ..... تمرين
- ٧٧ ..... ٢١. الحروف المشبهة بالفعل (١)
- ٧٧ ..... أن
- ٧٧ ..... يجب فتح همزة «ان» في مسائل
- ٧٨ ..... تحليل
- ٧٨ ..... پژوهش
- ٧٨ ..... تمرين
- ٨١ ..... ٢٢. الحروف المشبهة بالفعل (٢)
- ٨١ ..... مواضع كسر همزه «إن»
- ٨١ ..... تحليل
- ٨٢ ..... تمرين
- ٨٣ ..... ٢٣. تخفيف الحروف المشبهة بالفعل (إن و أن)
- ٨٣ ..... «إن» المخففة
- ٨٣ ..... تحليل
- ٨٤ ..... «أن» المخففة
- ٨٤ ..... «لكن» المخففة
- ٨٤ ..... تمرين

۲۴. لا النافية للجنس.....	۸۵
إعراب اسم «لا».....	۸۵
تطبيق مباحث مربوط به تركيب لاى نفي جنس بر امثلة.....	۸۵
تمرین.....	۸۶
۲۵. الأفعال الناقصة (۱).....	۸۷
الأفعال الناقصة.....	۸۷
تحليل.....	۸۸
تمرین.....	۸۸
۲۶. الأفعال الناقصة (۲).....	۹۱
الأفعال الناقصة؛ متصرفة و غير متصرفة.....	۹۱
الاحكام الخاصة «لکان» و «لیس».....	۹۱
تحليل.....	۹۲
تمرین.....	۹۲
۲۷. أفعال المقاربة.....	۹۳
أحكام أفعال المقاربة.....	۹۳
تحليل.....	۹۴
پژوهش.....	۹۴
تمرین.....	۹۴
۲۸. ادوات النفي (المشبهة بليس).....	۹۵
«إن» المشبهة بليس.....	۹۵
تحليل.....	۹۶
پژوهش.....	۹۶
تمرین.....	۹۷
۲۹. قيود.....	۹۹
چكیده مباحث قيود.....	۹۹
تذکر.....	۱۰۰

١٠١	٣٠. المفعول به (١)
١٠١	العامل فى المفعول به
١٠١	مرتبة المفعول به
١٠٢	پژوهش
١٠٢	تمرین
١٠٣	٣١. المفعول به (٢)
١٠٣	أصناف الفعل
١٠٣	تحليل
١٠٤	أفعال القلوب
١٠٤	تمرین
١٠٥	٣٢. أفعال القلوب
١٠٥	تعليق أفعال القلوب
١٠٥	تحليل
١٠٦	پژوهش
١٠٦	تمرین
١٠٧	٣٣. الإشتغال
١٠٧	تمرین
١٠٩	٣٤. المنادى
١٠٩	أحرف النداء
١٠٩	إعراب المنادى
١١٠	تمرین
١١١	٣٥. المندوب
١١١	تمرین
١١٣	٣٦. المفعول المطلق
١١٣	العامل فى المفعول المطلق
١١٣	النيابة عن المصدر
١١٤	تحليل
١١٤	تمرین

۱۱۵	..... ۳۷. المفعول فيه
۱۱۵	..... ما ينصب على الظرفية من أسماء المكان
۱۱۶	..... اقسام الظرف
۱۱۶	..... تمرين
۱۱۷	..... ۳۸. المفعول له
۱۱۷	..... شرايط نصب المفعول له
۱۱۷	..... أحكام المفعول له
۱۱۸	..... تحليل
۱۱۸	..... تمرين
۱۲۱	..... ۳۹. المفعول معه
۱۲۱	..... تحليل
۱۲۲	..... تمرين
۱۲۳	..... ۴۰. الحال (۱)
۱۲۳	..... أحكام الحال
۱۲۴	..... تحليل
۱۲۵	..... پژوهش
۱۲۵	..... تمرين
۱۲۷	..... ۴۱. الحال (۲)
۱۲۷	..... تعريف ذى الحال و تنكيره
۱۲۷	..... رتبة الحال
۱۲۸	..... پژوهش
۱۲۸	..... تمرين
۱۲۹	..... ۴۲. الحال (۳)
۱۲۹	..... الجملة الحالية
۱۲۹	..... الرابطة فى الجملة الحالية
۱۲۹	..... پژوهش
۱۳۰	..... تمرين

- ١٣١ ..... ٤٣. التمييز (١).....
- ١٣١ ..... أقسام التمييز الميّن للذات.....
- ١٣٢ ..... تحليل.....
- ١٣٢ ..... پژوهش.....
- ١٣٣ ..... تمرين.....
- ١٣٥ ..... ٤٤. التّمييز (٢).....
- ١٣٥ ..... أقسام التّمييز المفسّر ابهام النّسبة.....
- ١٣٥ ..... تحليل.....
- ١٣٦ ..... تمرين.....
- ١٣٧ ..... ٤٥. الاستثناء (١).....
- ١٣٧ ..... تعريف الاستثناء.....
- ١٣٧ ..... تحليل.....
- ١٣٨ ..... حكم إعراب المستثنى فى الاستثناء المتّصل.....
- ١٣٨ ..... پژوهش.....
- ١٣٨ ..... تمرين.....
- ١٣٩ ..... ٤٦. الاستثناء (٢).....
- ١٣٩ ..... الاستثناء المنقطع.....
- ١٣٩ ..... إعراب المستثنى فى المنقطع.....
- ١٤٠ ..... تمرين.....
- ١٤١ ..... ٤٧. الاستثناء (٣).....
- ١٤١ ..... الاستثناء المفرغ.....
- ١٤١ ..... تحليل.....
- ١٤٢ ..... تمرين.....
- ١٤٣ ..... ٤٨. الجار و المجرور (١).....
- ١٤٣ ..... معانى حروف الجر.....
- ١٤٣ ..... ١. اللام.....
- ١٤٤ ..... ٢. عن.....

۳. الكاف ۱۴۴
۴. حتى ۱۴۴
- تمرین ۱۴۴
۴۹. الجار و المجرور (۲) ۱۴۵
- أقسام حروف الجر ۱۴۵
- پژوهش ۱۴۶
- تمرین ۱۴۶
۵۰. الجار و المجرور (۳) ۱۴۷
- إعراب المجرور بحرف الجر الزائد ۱۴۷
- حذف المتعلق ۱۴۷
- تحليل ۱۴۸
- پژوهش ۱۴۸
- تمرین ۱۴۹
۵۱. الإضافة (۱) ۱۵۱
- الإضافة ۱۵۱
- پژوهش ۱۵۲
- تمرین ۱۵۲
۵۲. الإضافة (۲) ۱۵۳
- تقسيم الاسم من ناحية وقوعه مضافاً و عدم وقوعه ۱۵۳
- تقدير المضاف إليه ۱۵۴
- تمرین ۱۵۴
۵۳. توابع ۱۵۵
- «چکیده مباحث توابع» ۱۵۵
- تذکر ۱۵۶
۵۴. النعت ۱۵۷
- أقسام النعت ۱۵۷

١٥٨	تحليل
١٥٨	تمرين
١٦١	٥٥. التأكيد
١٦١	ألفاظ التأكيد المعنوى
١٦٢	تمرين
١٦٣	٥٦. البدل
١٦٣	أقسام البدل
١٦٤	تحليل
١٦٤	حكم البدل من حيث التعريف و التنكير
١٦٤	تمرين
١٦٥	٥٧. عطف البيان
١٦٥	تحليل
١٦٦	تمرين
١٦٧	٥٨. عطف النسق (١)
١٦٧	عطف النسق
١٦٨	تمرين
١٦٩	٥٩. عطف النسق (٢)
١٦٩	حروف العطف: «لا»، «لكن»
١٧٠	تحليل
١٧٠	تمرين
١٧١	٦٠. عطف النسق (٣)
١٧١	العطف على الضمير المتصل المرفوع
١٧١	العطف على الضمير المجرور
١٧٢	تمرين
١٧٣	٦١. مفردات و جمل
١٧٥	٦٢. حروف العامل و غير العامل
١٧٥	انواع الحروف

تحليل	۱۷۶
تبصره	۱۷۶
پژوهش	۱۷۷
تمرین	۱۷۷
۶۳. الحروف غير العامل (۱)	۱۷۹
۱. ألا	۱۷۹
۲. قد	۱۷۹
تمرین	۱۸۰
۶۴. الحروف غير العامل (۲)	۱۸۱
أولا	۱۸۱
تحليل	۱۸۲
پژوهش	۱۸۲
تمرین	۱۸۲
۶۵. الحروف غير العامل (۳)	۱۸۵
تحليل	۱۸۵
تبصره	۱۸۶
تمرین	۱۸۶
۶۶. الحروف غير العامل (۴)	۱۸۷
لا الزائدة	۱۸۷
تحليل	۱۸۷
تمرین	۱۸۹
۶۷. المفردات من الأسماء (۱)	۱۹۱
كم الاستفهامية	۱۹۱
إعراب كم	۱۹۱
تمرین	۱۹۲
۶۸. المفردات من الأسماء (۲)	۱۹۳
تمرین	۱۹۴

- ١٩٥ ..... ٦٩. المفردات من الأسماء (٣).....
- ١٩٥ ..... إذا الشرطية.....
- ١٩٥ ..... احكام اذا الشرطية.....
- ١٩٦ ..... تمرين.....
- ١٩٧ ..... ٧٠. اعراب الجمل (١).....
- ١٩٧ ..... الجمل التي لها محل من الاعراب.....
- ١٩٧ ..... من هذه الجمل.....
- ١٩٨ ..... تمرين.....
- ١٩٩ ..... ٧١. اعراب الجمل (٢).....
- ١٩٩ ..... الجمل التي ليس لها محل من الاعراب.....
- ١٩٩ ..... نكاتى دربارہ موارد فوق.....
- ٢٠٠ ..... تمرين.....

مقدمه

بدون تردید، یکی از مهم‌ترین ابزار لازم برای درک و شناخت عمیق معارف اسلامی و متون دینی، «آشنایی با مباحث ادبی» است. در این راستا «علم نحو» که به بررسی ساختار جمله و اجزای آن می‌پردازد، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. علمی که به ابتکار امیرالمؤمنین علی علیه السلام پایه‌ریزی شد و در طول زمان اندیشمندان بزرگ، در توسعه و تبیین آن تلاش‌های ارزنده‌ای کرده‌اند و هر کدام در جایگاه خود در خور استفاده است. «شکر الله مساعیهم و جزاهم خیر الجزاء».

با عنایت به جایگاه ادبیات عربی در بدنه علوم اسلامی و فهم متون، به‌طور طبیعی، بخشی از برنامه‌ریزی آموزشی اختصاص به دروس صرف و نحو دارد. در این راستا، از استاد محترم، جناب حجة الاسلام و المسلمین آقای محمودرضا عصارى (زیدعزه) که از استادان با تجربه و مسلط به مباحث ادبی است، درخواست شد تا بر اساس سرفصل‌های مربوط و واحد اختصاص یافته به آن، نسبت به تدوین نحو ۲، اقدام کند، بدین‌وسیله از زحمات ارزشمند ایشان تقدیر و سپاس‌گزاری می‌کنیم.

امید است با تدبیر استادان محترم و تلاش دانش‌پژوهان، این اثر، زمینه مناسبی برای رشد علمی طلبان فراهم.

از ویژگی‌های این کتاب، بهره‌گیری از منابع ارزشمند ادبی است تا محصلان با متون کهن نیز آشنا شوند. بخش تحلیل مباحث و پژوهش به‌منظور تقویت فعالیت ذهنی دانش‌پژوهان تنظیم شده است.

ستون یادآوری، مباحثی است که در نحو ۱ به‌طور گسترده از آن بحث شده است و مرور آن پیش از شروع درس جدید، ضروری است.

لازم به یادآوری است که مسئولیت تألیف کتاب با استاد محترم، حجة الاسلام و المسلمین جناب آقای محمود رضا عصارى (زید عزه) بوده است، اما در طی چند مرحله تدریس، از دیدگاه‌های اصلاحی و تکمیلی استادان محترم نیز استفاده شده است که از همه آنها، به‌ویژه استاد محترم جناب حجة الاسلام و المسلمین هادی کاتبی (زید عزه) قدردانی می‌شود.

انتظار می‌رود استادان محترم، دیدگاه‌های اصلاحی و پیشنهادی خود را در جهت تکمیل این اثر، به گروه علمی تربیتی زبان و ادبیات عربی مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام، ارائه کنند.

سید حمید جزایری

مدیر گروه علمی تربیتی زبان و ادبیات عربی